

Benadering en omgang met de doelgroep

Handreikingen in de omgang (zeker bij de eerste en tweede generatie)

Do's & Don't 's

- a. spreek altijd iemand met "u" aan en noem haar/hem nooit bij de voornaam, ook al wordt je dat gevraagd
- b. beperk jezelf met "ik" te zeggen
- c. spreek altijd met twee woorden
- d. aai nooit spontaan iemands hoofd en wil je het kammen, vraag eerst toestemming
- e. geef alles met rechts, verontschuldig je als het niet anders kan met links en zeg erbij: "Het spijt me dat het de linker hand is maar deze is wel gewassen, hoor!"
- f. wanneer je bijv. in je eigen gezicht wrijft / haar schikt of moet hoesten of niezen, doe het met de linkerhand
- g. wanneer je een arm of been optilt, of een ander lichaamsdeel gaat aanraken, kondig dat altijd van tevoren aan
- h. reik altijd kopjes, borden of bestek met de rechter hand aan en het bestek bij het heft
- i. bij het neerleggen van een mes de punt nooit naar voren gericht
- j. wanneer iets op de grond is gevallen gaat het naar de afwas
- k. idem geldt voor etenswaren, gooi het weg
- l. wanneer je bukt, ga door de knieën en nooit met je achterwerk naar iemand toe
- m. nooit je voetzolen aan de ander tonen, als het niet anders kan, verontschuldig je je
- n. probeer niet te humoristisch of te amicaal te zijn, veelal slaat dat niet aan of wordt het niet begrepen
- o. vraag altijd of je aangeboden hulp bevalt; want als dat niet het geval is zal men het zelden zelf aangeven.

Je gedragen

- a. het uiterlijk voorkomen: beschaafdheid, bescheidenheid en ingetogenheid
- b. gedrag om te voorkomen iemand te kwetsen of zelf gekwetst worden
- c. voorkomen van gezichtsverlies:
  - niet op de voorgrond treden
  - niet de aandacht opeisen
  - alleen deelverantwoordelijkheden aangaan en zo min mogelijk eindverantwoordelijkheid willen dragen (aansprakelijkheid)
  - weinig een eigen mening weergeven
  - niet openlijk een oordeel uitspreken
  - zich veelal in de wij-vorm uiten
- d. humor uiten, gedragen door de groep
- e. gastvrijheid tonen, de ander onthalen, geschenkjes geven (oleh-oleh)
- f. positieve, uiterlijke kenmerken benadrukken door bijv. luxe kleding of goederen
- g. solidariteit, harmonie en eenheid verkiezen boven eigen eer
- h. respect voor ieders eigenheid, privacy en autonomie
- i. niet met de vinger naar iemand wijzen, zeker niet iemand wenken (naar je toehalen)
- j. vrees uiten en rituelen uitvoeren om onheil te voorkomen
- k. woorden beklemtonen op het juiste moment, anders is het verwarrend (zie l.) of ongepast
- l. non-verbale communicatie:
  - veelbetekenend zwijgen
  - iets langer kijken of wegstijven
  - niet lang in de ogen kijken, zeker niet bij een oudere
  - stopwoordjes plaatsen of klanken uiten
  - beklemtonen zonder het onderwerp zelf te benoemen of aan te snijden
  - als groep zich zekerder voelen er ernaar gedragen

- diegene die zich in de kongsi niet aan de code houdt wordt verstoten (gebrouilleerde families)
- m. trots en ijdelheid uitstralen en tegelijk alles ervoor doen om de vuile was binnen te houden
- n. de wijze waarop men zich presenteert is vaak belangrijker dan de inhoud
- o. koloniale trekjes: Indische Nederlanders en de zogenaamde totoks die opgegroeid zijn met bedienden kunnen bij het ouder worden regressiegedrag vertonen en hulpverleners beschouwen als bedienden die ze vervolgens commanderen.
- p. iets anders (be)noemen om het (gevoelige) onderwerp te omzeilen

Communicatie

Een 'ja' hoeft niet altijd een 'ja' te zijn; een 'ja' kan ook een 'nee' zijn. Botweg "nee" zeggen wordt als grof beschouwd (kasar). Behalve als je iets aangeboden krijgt, dan is meteen "ja" zeggen ook niet goed. Indische mensen maken typische geluidjes om hun instemming te laten blijken. En de Nederlandse taal wordt soms doorspekt met Maleise woorden en uitroepen om meer kracht bij te zetten aan het gesprek. . Het wordt niet als netjes beschouwd om te wijzen. Over het algemeen wordt niet snel over gevoelens gesproken.